

PLAN MOT DISKRIMINERING & KRÄNKANDE BEHANDLING VÄSTERBERGSSKOLAN

FRITIDSHEM

UPPRÄTTAD NOVEMBER 2017

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	3
2. VÄRDEGRUND, FÖRHÅLLNINGSSÄTT OCH ORDNINGSGREGLER	4
3. SYSTEMTEORETISKT FÖRHÅLLNINGSSÄTT	6
4. STYRDOKUMENT	7
5. VÅRA METODER, RUTINER OCH INSATSER	8
6. TRYGG I SKOLAN	12
7. UTVÄRDERING AV FOKUSOMRÅDEN 2016-17	13
8. FOKUSOMRÅDEN 2017-18	14

1. INLEDNING

Enligt Diskrimineringslagen (2009:567) ska skolan varje år upprätta en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att:

- främja lika rättigheter och möjligheter
- förebygga och förhindra trakasserier

för de barn och elever som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett *kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning.*

Likabehandlingsplanen innehåller en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts tas in i efterföljande års plan.

Enligt Skollagen (2010:800) ska skolan även se till att det varje år upprättas en plan med översikt över de åtgärder som behövs för att:

- förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever.

Planen mot kränkande behandling innehåller en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts tas in i efterföljande års plan.

Denna plan gäller från HT 2016 till och med VT 2017. All personal på enheten har deltagit i utformandet av planens fokusområden och andra särskilda delar av planer (detta framgår i de avsnitt som behandlar dessa delar). All personal har utbildats kring planen som helhet och har ansvar för genomförandet av planen. Rektor och arbetsgruppen Trygg i Skolan har utformat planen. Elever och föräldrar deltar i utformningen, godkännandet och genomförandet av särskilda delar av planen (detta framgår i de avsnitt som behandlar dessa delar).

2. VÄRDEGRUND, FÖRHÅLLNINGSSÄTT OCH ORDNINGSGREGLER

VÄSTERBERGSSKOLANS VÄRDEGRUND (POLICY)

På Bifrost pedagogiska enhet skall barn, elever och personal känna trygghet, mötas med respekt och ges ansvar.

På Bifrost pedagogiska enhet tar vi avstånd från all sorts kränkande behandling, utfrysning och diskriminering. Det är all personals skyldighet att markera tydligt när det gäller kränkande ord och handlingar. Vi skall reagera direkt och tydligt markera att kränkande handlingar är otillåtna. Vi räknar med alla föräldrars stöd och hjälp i detta arbete.

Förhållningssätt:

I mötet med eleven vill vi förmedla att en kränkning är en aktiv handling, inte bara något som sker utom kontroll. Alla kan genom träning lära sig att förstå att vi ansvarar för vårt beteende och hur vi väljer att uppträda mot andra. Det är viktigt för oss att eleverna får tillfällen att träna och utveckla ett gott bemötande.

Vi tolererar inga former av kränkande beteenden. Då konflikter uppstår vill vi förstå svårigheterna och problemen som leder till dessa situationer och ge var och en av de inblandade en möjlighet att göra sig hörd. Alla har rätt till sin upplevelse. Det finns oftast inte en "sanning", det finns flera och vi kan lära oss genom att utforska dessa. På så sätt kan vi finna vägar framåt, lösa upp låsta positioner och skapa positiva mönster.

Det är beteenden vi vill befrämja eller motverka, inte personer.

PROCESSER, VÄRDEGRUND OCH ORDNINGSGREGLER

I arbetet med att förebygga och förhindra trakasserier, främja lika rättigheter och möjligheter samt förebygga och förhindra kränkande behandling kränkande behandling har vi processat fram den "värdegrund" och det förhållningssätt som utskrivits ovan. De beskriver de värden och det förhållningssätt som alla på Bifrosts Pedagogiska Enhet - barn/elever, personal och föräldrar - enats kring. Den är viktig för att skapa en trygg och respektfull miljö på enheten. Tillsammans med elever och föräldrar har enheten utefter värdegrunden och förhållningssättet tagit fram ordningsregler som tydliggör hur dessa ska tillämpas i vardagen.

För att uppnå detta skall vi (Västerbergsskolans ordningsregler):

- * Lyssna på varandra och respektera att vi är olika men lika mycket värda.
- * Ta hand om varandra och se till att alla får var med.
- * Vara goda kamrater och försöka förstå hur andra känner sig.
- * Vara ärliga, hänsynsfulla och hjälpsamma.
- * Lösa konflikter genom att prata med varandra och lyssna på varandra.
- * Tänka på vad vi säger och inte använda kränkande ord eller svordomar.
- * Vara varsamma om enhetens lokaler och material samt om andras saker.
- * Stå för vad vi gjort om det har blivit fel.

3. Systemteoretiskt förhållningssätt

En kompletterande angreppsvinkel för att förebygga och förhindra trakasserier, främja lika rättigheter och möjligheter samt förebygga och förhindra alla former av kränkande behandling är vårt arbete med systemteoretiskt förhållningssätt.

4. STYRDOKUMENT

Skolan har till uppgift att fostra elever enligt de normer och värden som angivits i våra styrdokument. Här följer direktiv som berör detta arbete, hämtade ur tre av våra viktigaste styrdokument.

Ur Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011

”Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö. Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet med svaga och utsatta är de värden som skolan ska gestalta och förmedla.”

(Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 Skolans värdegrund och uppdrag, s.7)

Ur Skollagen (allmänna föreskrifter, 1:a kap 2 §)

Var och en som verkar inom skolan skall främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö. Särskilt skall den som verkar inom skolan

1. främja jämställdhet mellan könen samt
2. aktivt motverka alla former av kränkande behandling såsom mobbing och rasistiska beteenden.

Ur Mölnåls skolnämnds verksamhetsplan 2016-18

Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

5. VÅRA METODER, RUTINER OCH INSATSER

På Bifrosts Pedagogiska Enhet arbetar vi främjande, förebyggande och åtgärdande för att:

- förebygga och förhindra trakasserier,
- främja lika rättigheter och möjligheter
- förebygga och förhindra kränkande behandling.

Vi arbetar parallellt på tre nivåer: grupp/klassnivå, individnivå samt pedagognivå.

Västerbergsskolans FRÄMJANDE arbete

Vårt främjande arbete syftar till att förstärka respekten för allas lika värde. Det riktar sig till alla och bedrivs utan förekommen anledning. Det är en naturlig del av det vardagliga arbetet och omfattar åtgärder mot alla diskrimineringsgrunderna.

Genom att:

- Vi arbetar utifrån det systemteoretiska förhållningssättet för att kunna utgå från den helhet som utgör elevernas vardag.
- Vi har fritidsråd, matråd och miljöråd en gång i månaden för att tydliggöra demokratiska värderingar, öka elevernas delaktighet och ge dem möjlighet att ta ansvar för de förslag de lämnat.
- Vi arbetar medvetet med ett genusperspektiv bland annat genom pojk- och flickgrupper, som ett forum där eleverna har möjlighet att i mindre grupper mötas och samtala, utefter olika behov och förutsättningar. Vi ger eleverna möjlighet att pröva aktiviteter och studera områden som inte följer de traditionella könsmonstren. Syftet är att minska diskriminering på grund av kön, könsidentitet eller könsuttryck.
- Vi tränar varje elev att uttrycka sig på olika sätt och uppmuntrar dem att välja den uttrycksform de känner sig tryggast med. Vi betonar vikten av att varje elev ska tillgodogöra sig ett artig och trevligt beteende gentemot andra.
- Vi genomför värderingsövningar där vi tränar eleverna i att inta olika ståndpunkter och lär dem förståelse för motsatta åsikter. Syftet är att motverka

diskriminering på grund av etnisk tillhörighet, religiös uppfattning eller annan trosuppfattning samt på grund av sexuell läggning.

Västerbergsskolans FÖREBYGGANDE arbete

Vårt förebyggande arbete syftar till att avvärja risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling, och omfattar endast områden som i en kartläggning av verksamheten identifierats som riskfaktorer.

Genom att:

- Vi som arbetar på enheten är väl förankrade i värdegrunden. Vi diskuterar och lyfter upp den i verksamheten. Detta gäller både inom personalgruppen och med eleverna. Vi har konkretiserat värdegrundens idéer genom de ordningsregler som vi tillsammans med elever och föräldrar utformat. Dessa ordningsregler finns närvarande både genom diskussioner i klasserna och genom att vi hänger upp dem i form av bilder och text i alla klassrum. Vi resonerar med eleverna om beteende på internet för att försäkra oss om att samma regler gäller även där vuxenögonen ofta saknas och förklarar att kränkningar där är lika allvarliga som på andra ställen.
- Vi är goda förebilder och behandlar varandra och andra med respekt för att genom pedagogiskt ledarskap ge eleverna färdigheter i ett trevligt bemötande och förtroendefulla relationer.
- Vi sätter upp gemensamma regler för gemensamma aktiviteter, exempelvis gällande fri lek ute och i matsalen. Vid utformandet av dessa regler är både representanter för personal och elever delaktiga. Den gemensamma processen garanterar tydliga gränssättningar och en gemensam målbild. Syftet med reglerna är bland annat att förebygga diskriminering utifrån diskrimineringsgrunderna.
- Personalen genomför kontinuerliga kartläggningar gällande elevens välbefinnande och känsla av trygghet. Där identifierar vi även områden på skolan som uppfattas som mindre trygga. Trygg i skolan kartlägger genom en enkät till personalen diskriminering utifrån diskrimineringsgrunderna. Kartläggningen läggs därefter som grund för utvecklingen av nya förebyggande åtgärder mot diskriminering. Detta sker i samband med

revideringen av likabehandlingsplanen. Vi är tillsammans med eleverna både inne och ute.

- Vi styr medvetet grupsammansättningar och aktiviteter för att undvika kränkningar och diskriminering men även för att ge olika elever möjlighet att pröva saker de annars inte fått möjlighet att pröva och för att odla personliga relationer som inte uppstår spontant. Denna åtgärd ansvarar all personal för och den finns även institutionaliserad i vissa av skolans tema-dagar.

Västerbergsskolans ÅTGÄRDANDE arbete

Vi har rutiner för att upptäcka, utreda och åtgärda diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Vi börjar vårt arbete omedelbart när det kommer signaler om att en elev eller en vuxen känner sig diskriminerad, trakasserad eller kränkt. Dessa åtgärder dokumenteras och utvärderas för att förhindra att kränkningarna upprepas.

Vi arbetar löpande med det åtgärdande arbetet.

- Vi har ett nära samarbete med föräldrar med kontinuerlig kontakt mellan hem och skola. Vid kränkning kommer de inblandade elevernas vårdnadshavare att informeras samma dag som kränkningen skett.
- Vi har tillsatt en särskild kommitté - "Trygg i skolan" – som består av lärare, fritidspedagoger och elevassistenter vilka arbetar med att genomföra utvärdera, dokumentera, och kartlägga åtgärder inom likabehandlingsfältet. (Nedan beskrivit under "Trygg i skolans arbete".) Denna kommitté har ett särskilt ansvar för att det åtgärdande arbetet på skolan och för att säkra att det åtgärdande arbetet genomförs och dokumenteras.
- Vi dokumenterar alla gjorda insatser i det system för dokumentation som utarbetats av Mölnåls stad.
- Vi markerar och påbörjar det åtgärdande arbetet så fort en kränkning observeras (beskrivs nedan).

När en kränkning observerats gör vi följande åtgärder:

Att markera

Varje vuxen på skolan markerar kraftigt och tydligt mot kränkning genom att:

1. Den vuxne går nära inpå. Säger nej/ stop/ sluta!
2. Berättar för den som kränker att det är ett oacceptabelt beteende och att detta kommer tas upp senare idag, alternativt med den berörda klassläraren.
3. Om kränkningen upphör går den vuxne därifrån utan att gå in i en diskussion.
4. Vid tillfälle samma dag träffas den som utförde kränkningen och den vuxne markerar återigen att kränkningar inte får förekomma.

Att lösa konflikter

I de fall en konflikt behöver redas ut agerar den vuxna på samma sätt som ovan men samtalar med och lyssnar på de berörda. Agerandet dokumenteras av den vuxna. Varje pedagog ansvarar för att dokumentationen görs.

Rutiner för dokumentation och anmälan till huvudman

Vid en misstänkt kränkning dokumenteras detta genom ifyllandet av Mölnåls Stads skolförvaltnings utredningsblankett *Anmälan om kränkande behandling/trakasserier* (finns i Kopierummet) och lämnas till rektor samt skoladministratör.

Skoladministratören diarieför och scannar in anmälan, lämnar en kopia i elevakten samt tillsänder Mölnåls Stads skolförvaltnings förvaltningskontor en kopia. (Allt ovan enligt *Rutin vid anmälan till huvudmannen om uppgift om kränkande behandling/trakasserier.*)

Om kränkningen rör misstanke om att en vuxen kränkt en elev tillämpas Mölnåls stads skolförvaltnings *Arbetsgång vid uppgift om misstanke om vuxnas kränkningar av barn och elever*. Personal informerar samma dag som vederbörande får kännedom att en elev känt sig kränkt rektor. Rektor anmäler skyndsamt, samma vecka, händelsen till huvudmannen. Därefter utreder representanter för Elevhälsan händelsen. Utredningens syfte är att samla en tillräcklig mängd information, för att kunna bedöma vilka åtgärder som ska vidtas. Det är avgörande att noga dokumentera alla de åtgärder som skolan vidtar med anledning av händelsen, för att kunna följa upp åtgärdernas effekt och utvärdera insatserna.

6. Trygg i skolan-gruppen

I de fall det rör sig om enstaka kränkningar hanterar berörd personal detta, men då det sker vid upprepade tillfällen lämnas ärendet över till gruppen **”Trygg i skolan”**. Även elever och föräldrar kan anmäla kränkningar. Gruppen består av lärare, fritidspersonal samt elevassistent.

Där sker en kartläggning och följande arbete görs.

- Enskilda samtal med alla inblandade parter.
- Målsmän kontaktas. Vid behov bestäms träff.
- Handlingsplan skrivs mellan inblandade parter, för att tydliggöra vad som har bestämts.
- Tid för uppföljning bestäms, ärende återlämnas till ansvarig pedagog.

Gruppen dokumenterar allt sitt arbete och utvärdering görs tillsammans med ansvarig pedagog.

Skulle detta inte ge resultat om kränkningarna återkommer eller fortsätter kontaktas elevhälsoteamet, bestående av rektor, skolpsykolog, specialpedagog samt skolsköterska. Då ytterligare/ andra insatser sätts in.

Det finns alltid möjlighet för barn/ elever och föräldrar att vända sig till den personal som är ansvarig för dessa frågor på enheten. Dessa personer kan bistå med handledning samt sitta med vid svårlösta konflikter.

Gruppen ”Trygg i skolan” som arbetar med förskoleklass, grundskola och fritidshem består av:

- Emelie Hesslind, lärare
- Christian Larsson, elevassistent och fritidsassistent
- Lucy Hassoun, lärare
- Helena Galéus, fritidspedagog
- Ulrika Björk, biträdande rektor

Elevhälsoteamet

- Ingela Borén, Rektor
- Malin Iverman, Skolpsykolog
- Carina Rikner, Skolsköterska
- Anna Norberg, Kurator
- Helena Johansson, Specialpedagog
- Ulrika Björk, biträdande rektor

7. Utvärdering av fokusområden 2016-17

Planens fokusområden har sin utgångspunkt i utvärderingen av våra fokusområden i föregående likabehandlingsplan. Fokusområdena utvärderades av Trygg i skolan och fritidspedagogerna i samband med ett pedagogiskt forum under höstterminen 2017.

Utvärdering avseende främjande insatser:

1. Artigt språkbruk

Vi har arbetat med att utveckla ett artigt språkbruk bland våra elever. Vi ser att våra ansträngningar ger goda resultat och att elever blir bättre på att tala artigt och vårdat, samtidigt behöver vi fortsätta detta arbete eftersom våra mål motverkas av ungdomskultur och annan kultur som är tillgänglig över internet. Vi upplever en tydlig skillnad mellan äldre elever som utnyttjar skolbarnomsorgen och de som inte gör det.

2. Värderingsövningar

Värderingsövningarna har inte genomförts som det var tänkt. Ett fritids har arbetat med samarbetsövningar men av lite andra anledningar. Trygg i skolan ska sammanställa förslag på övningar som varit framgångsrika för den personal som prövat.

Utvärdering avseende förebyggande insatser:

3. Trygghetsenkäter

Vi har inte gjort några särskilda trygghetsenkäter för fritids under året. Det ska göras under kommande läsår.

Utvärdering avseende åtgärdande insatser:

4. Dokumentation

Vår dokumentation har nu en bättre tillgänglighet och ett fungerande arkiveringssystem. Vi har genomfört gemensamma möten med påminnelser om vikten av dokumentation. Trygg i skolan behöver ta fram en enklare mall för att dokumentationen inte ska ta värdefull tid från vårt arbete i barngrupp.

8. Fokusområden 2017-18

Fokusområden för 2017-18 tar sin utgångspunkt i utvärderingarna av föregående års fokusområden. Som vanligt ser vi till att sprida våra valda fokusområden över främjande, förebyggande och åtgärdande insatser. Fokusområdena arbetas fram under pedagogiska forum med personalen. Arbetet med fokusområden 2017-18 kommer att utvärderas av personalen mot slutet av verksamhetsåret 2017-18 under pedagogiska fora. Trygg i Skolan förbereder den här utvärderingen.

Främjande insatser:

1. Artigt språkbruk

Ett artigt och vårdat språk är viktigt för en god atmosfär på fritids och en grundläggande färdighet för vuxenlivet. Det är även en viktig strategi för att motverka kränkande behandling utifrån de olika diskrimineringsgrunderna.

Åtgärd: Vi sitter ner och pratar med elever som inte utvecklat ett artigt och vårdat språk, resonerar med dem om konsekvenserna av deras ordval. Vi påminner eleverna om deras språkbruk när de tappar bort sig.

2. Värderingsövningar

Vi utför värderingsövningar där målet är att motverka diskriminering på grund av etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning, religiös uppfattning eller annan trosuppfattning samt på grund av sexuell läggning.

Åtgärd: Pedagogerna på fritids genomför värderingsövningar där eleverna får träna sig i att stå för sin åsikt samt respektera och förstå motsatta åsikter. Syftet är att motverka diskriminering på grund av etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning, religiös uppfattning eller annan trosuppfattning samt på grund av sexuell läggning. För att hitta bra övningar som täcker in detta kommer vi att avsätta ett pedagogiskt forum till att välja övningar.

Förebyggande insatser:

3. Trygghetsenkäter ov kartläggning

Vi kommer i början av varje termin att göra en trygghetsenkät. Trygg i skolan kommer att analysera enkätens resultat och vi kommer att arbeta med dem. De områden som berörs i kartläggningen avser kränkande behandling utifrån kön, könsidentitet, könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning.

Åtgärd: Eleverna får vid minst två tillfällen sitta enskilt med pedagoger och samtala kring dessa frågor för att en enkät ska kunna sammanställas. Vi kommer att använda en VFU-elev för att identifiera olika moment i vår verksamhet (mellanmål, gymnastiksalsbesök etc) för att identifiera rygga moment.

Åtgärdande insatser

4. Dokumentation

Vi har förbättrat våra möjligheter till dokumentation genom en mer överblickbar arkivering och genom att pedagoger får hjälp av Trygg i Skolan-gruppen. Detta har dock inte ökat dokumentationen kring enskilda händelser, därför kommer vi att diskutera hur vi ska göra för att utveckla detta under fritidshemmens pedagogiska forum..

Åtgärd: Vi kommer att ha diskussioner kring utveckling av dokumentationen under fritidshemmens pedagogiska forum.